

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๑๗/๕๖ | ๔ - ๑๐ ก.พ.๕๖

“รั้วของชาติ” สู่ต้นแบบสังคมคาร์บอนต่ำ

เมื่อภัยคุกคามความมั่นคงมีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อบทบาท ภาระหน้าที่ของหน่วยทหารที่ไม่สามารถหยุดอยู่แค่เพียงการดูแลรักษาอธิปไตยของชาติเท่านั้น จึงเป็นที่มาของการเริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังมากขึ้น เช่น พล.ร.๒ รอ. ที่สามารถดำเนินงานด้านบริหารจัดการขยะ จนเห็นผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม กระทั่งสามารถเป็นต้นแบบให้หน่วยอื่นๆ นำไปเป็นแบบอย่างได้

ภาวะโลกร้อน (Global Warming) เป็นภาวะที่อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกสูงขึ้น ซึ่งตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน คือ ก๊าซเรือนกระจก (Green House Gas) ทั้งนี้การแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนจำเป็นต้องอาศัยการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดย “สังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society)” กำลังเป็นแนวทางจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ถึงแม้ว่าหน่วยงานทหารจะไม่ได้มีบทบาทโดยตรง แต่หากมองเป็นองค์กร กองทัพถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม โดยกองทัพควรเป็นหน่วยงานต้นแบบที่นำแนวคิดเรื่อง “สังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society)” มาใช้เป็นเครื่องมือลดปัญหาภาวะโลกร้อน เพื่อให้สังคมเกิดความตระหนัก และสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง

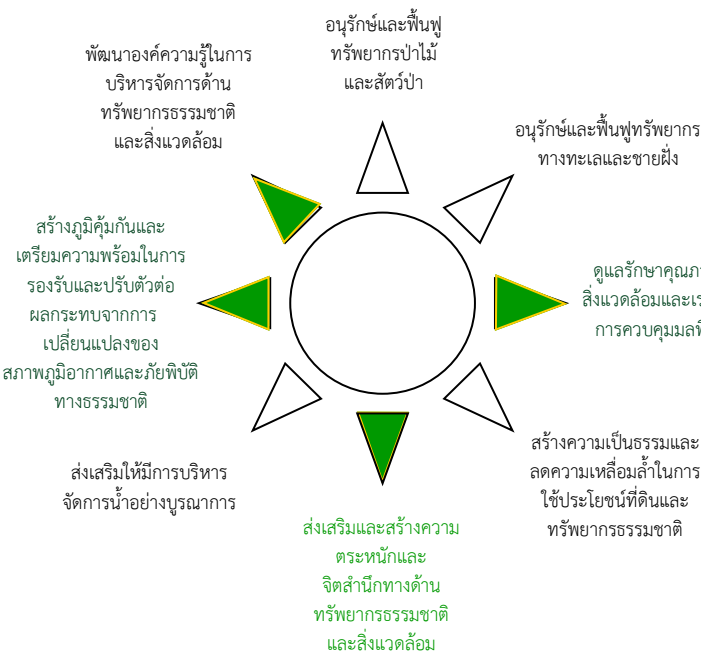
หากพิจารณาการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหน่วยทหารที่มีมาโดยตลอด และเริ่มมีการปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง เช่นกรณีตัวอย่าง กองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ (พล.ร.๒ รอ.) ค่ายพรหมโยธี อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี เป็นหน่วยทหารแห่งแรกที่ได้รับรางวัลโครงการลูกโลกสีเขียว ครั้งที่ ๑๔ ประจำปี ๒๕๕๕ ประเภท ชุมชน จาก บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) จำนวน ๓ ชุมชน คือ ชุมชนสายฟ้า ชุมชนเฟื่องฟ้า และชุมชนพรหมโยธี ๑

กรณีศึกษา : กองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ (พล.ร.๒ รอ.)

จากจุดเริ่มต้น คำสั่งของผู้บัญชาการทหารบกที่แสดงวิสัยทัศน์ด้านการจัดการขยะว่า “ต้องเป็นรูปธรรม ไม่ใช่แค่ซื้อหรือขายเท่านั้น ทุกหน่วยต้องเป็นตัวอย่างให้เห็นและสามารถคัดแยกขยะแห้ง ขยะเปียกและขยะรีไซเคิลได้ ถ้าแยกไม่ได้ก็ลดขยะไม่ได้” ซึ่งเป็นที่มาของโครงการบริหารจัดการขยะ ที่ประสบความสำเร็จโดยการบ่มเพาะจิตสำนึกของบุคลากรและครอบครัวในค่ายพรหมโยธี ตามหลัก 4R (Reduce Reuse Repair Recycle) คือ การลดการใช้ การใช้ซ้ำ การซ่อมแซม และการรีไซเคิล ความสำเร็จที่เกิดขึ้นมาจากการมีส่วนร่วมของ

หน่วยทหาร ชุมชนในค่าย และองค์ความรู้ที่ได้จากหน่วยการศึกษา ทั้งนี้ชุมชนยังต่อยอดโดยการนำพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการปลูกพืชผักสวนครัว พืชสมุนไพรและผักไฮโดรโปนิกส์ อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้โครงการดังกล่าวยังสอดคล้องกับค่าแถมลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ต่อรัฐสภาเกี่ยวกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยมี ๘ นโยบายหลัก ซึ่งรวมถึงนโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมด้วย

แผนภาพ รายละเอียดของนโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

▲ โครงการด้านสิ่งแวดล้อมของ พล.ร.๒ รอ. ที่สอดคล้องกับนโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานของ พล.ร.๒ รอ.

นอกจากการบริหารจัดการขยะแล้ว พล.ร.๒ รอ. ยังได้ดำเนินการในประเด็นอื่นๆ ได้แก่ การสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชน การจัดการระบบกำจัดขยะและของเสียอันตรายด้วยวิธีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยมีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะให้แก่ชุมชนในค่าย การประชาสัมพันธ์เผยแพร่การดำเนินกิจกรรม การปรับพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและการบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญแก่ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่สำคัญ คือ การเพิ่มขีดความสามารถในระดับชุมชนให้เข้มแข็ง

บทวิเคราะห์

การดำเนินการดังกล่าวถือเป็นการมีส่วนร่วมในการลดภาวะโลกร้อน และส่งเสริมกิจกรรมที่ลดการผลิตก๊าซเรือนกระจก โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็น **สังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society)** โดยอาศัย ๓ แนวทาง คือ

๑) Carbon Minimization in all sectors คือ การที่ทุกภาคส่วนในสังคมควรมีการปล่อย CO₂ ในระดับที่ธรรมชาติสามารถดูดซับ โดยใช้กระบวนการต่างๆ ที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้จริง

๒) Toward a Simpler life style that realize richer quality of life คือ การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็น โดยใช้วิธีการง่ายๆ ที่สามารถกระทำได้ในชีวิตประจำวัน เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

๓) Coexistence with Nature คือ กระบวนการปรับตัวให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยการเข้าหาธรรมชาติ พร้อมทั้งดูแลรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการลด CO₂ และลดภาวะโลกร้อน

นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญอีกประการที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ในกรณีดังกล่าวข้างต้น คือ หลักการจัดการความมั่นคงไม่ตามแบบ (Non-Traditional Security Management Principle) อันประกอบด้วย

๑. หลักความมุ่งหมาย มีวัตถุประสงค์ชัดเจนเพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม
๒. หลักความอดสาหัส มีนโยบาย โครงสร้าง และรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน รอบคอบ ยืดหยุ่น
๓. หลักความชอบธรรม การปฏิบัติการต้องมีความชอบธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
๔. หลักความปลอดภัย การปฏิบัติการต้องมีความปลอดภัยต่อทุกคนที่ได้รับผลกระทบ
๕. หลักการบูรณาการอย่างยั่งยืน มีการวางยุทธศาสตร์นโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่ครอบคลุมการแก้ปัญหาทุกด้านอย่างต่อเนื่อง
๖. หลักการจัดการองค์ความรู้ มีการเชื่อมโยง จัดเก็บ ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

ความลงท้าย

อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์ขององค์กรก็มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีส่วนร่วมลดปัญหาภาวะโลกร้อนจึงเป็นมิติใหม่ที่หน่วยทหารควรปฏิบัติอย่างจริงจัง และด้วยจุดแข็งของสายการบังคับบัญชา การมีโครงสร้างที่ชัดเจน ประกอบกับความมีระเบียบวินัยของทหารจะสามารถผลักดันให้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งยังเป็นต้นแบบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้แก่หน่วยงานอื่นๆ ได้ ...